

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 1

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 1

21-22 березня 2024 року

Харків – 2024

Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21-22 березня 2024 року). Харків: ДБТУ. Ч. 1. 2024. 694 с.

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

В.М. МИХАЙЛОВ – проректор з наукової роботи ДБТУ, доктор технічних наук, професор;

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

М.А. СЕРІК – проректор з науково-педагогічної роботи ДБТУ, кандидат технічних наук, доцент;
Ю.М. САГАЧКО – завідувач кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент;

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

В.І. АРАНЧІЙ – перший проректор Полтавського державного аграрного університету, професор;
І.Г. БРИТЧЕНКО – проректор з міжнародних зв'язків, професор Університету менеджменту безпеки в Кошице (Словаччина), доктор економічних наук, професор;
С.І. ВАСИЛШИН – директор Інституту обліку і фінансів НААН, провідний науковий співробітник ННЦ «Інститут аграрної економіки», доктор економічних наук, професор;
Н.М. ВДОВЕНКО – завідувач кафедри глобальної економіки НУБіП, доктор економічних наук, професор;
Ю.П. ВІТКОВСЬКИЙ – професор кафедри глобальної економіки ДБТУ, доктор економічних наук, професор;
Т.А. ВЛАСЕНКО – завідувач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук, професор;
Ю.І. ДАНЬКО – проректор з наукової роботи СНАУ, доктор економічних наук, професор;
О.В. ДУДНИК – ректор ПЗВО «Харківський технологічний університет «ПАГ», кандидат економічних наук, доцент;
С.М. КВАША – проректор з навчальної та виховної роботи НУБіП, доктор економічних наук, професор, академік НААНУ;
О.М. КРАВЧЕНКО – доктор економічних наук, доцент Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика;
І.О. КРЮКОВА – завідувач кафедри обліку і оподаткування ОДАУ, доктор економічних наук, професор;
О.С. МАКОВОЗ – професор кафедри менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», доктор економічних наук, професор;
О.В. МАНДИЧ – професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Державного біотехнологічного університету, Голова Ради молодих вчених при Харківській обласній військовій адміністрації, Асоційований член – регіональний координатор Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України, доктор економічних наук, професор;
А.В. МОСКАЛЕНКО – декан факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ, доктор юридичних наук, професор;
В.М. НАГАСЬ – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор педагогічних наук, професор.
В.С. НІЦЕНКО – професор кафедри підприємництва та маркетингу, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, доктор економічних наук, професор;
Г.П. ПАСЕМКО – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор наук з державного управління, професор;
РАФАЛ РЕБІЛАС – проректор з міжнародних питань, академія ВСБ, Домброва-Гурничка, Республіка Польща;
ЯЦЕК СКУДАРСКИ – доктор-інженер, Варшавський університет природничих наук – SSGW, Республіка Польща;
О.В. СМІГУНОВА – в.о. вченого секретаря Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України, кандидат економічних наук, доцент;
І.Б. ЯЦВ – професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності ЛНУП, доктор економічних наук, професор;
А.М. ЯЦУН – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

Література:

1. Діджиталізація фінансового сектору.
URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17662/1/Ponomarenko.pdf>
(дата звернення: 18.01.2024).
2. Клапків Ю.М., Мелих О.Ю. Трансформація діджиталізації ринку фінансових та страхових послуг. *Review of transport economics and management*. 2019. Вип. 2(18). С. 83-89.
3. НБУ Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року
<https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025> (дата звернення: 18.01.2024).

РОЗВИТОК СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В КОНТЕКСТІ ОСТАННІХ ЦИФРОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Васильченко М.І., кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9569-154X>

Сьогодні у всьому світі стартапи вважаються головним символом інноваційної економіки, адже вони сприяють розвитку технологічних інновацій, стимулюють економічний прогрес, покращують якість життя населення і створюють нові робочі місця. Чимало країн, які, за версією Всесвітньої організації інтелектуальної власності, щорічно посідають провідні місця у рейтингу «Глобальний індекс інновацій» [1], завдячують такому успіху стартапам, що відкривають чимало можливостей для трансформації існуючого бізнес-ландшафту. Позиція України у цьому рейтингу в 2023 році дещо зміцнилася і ми займаємо вже 55-е місце серед 132 найбільш інноваційних економік світу. І навіть такий результат цілком можливо вважати задовільним в умовах повномасштабної війни, що розгорнулася на території нашої держави.

Незважаючи на всі виклики сьогодення, українська стартап-індустрія наразі демонструє стрімке зростання і неабияку стійкість. Головною рушійною силою її розвитку довгий час залишалася приватна ініціатива, і саме ця особливість суттєво відрізняла нас від багатьох інших країн світу, у яких саме державні програми відігравали ключову роль у розвитку інноваційного підприємництва. Однак починаючи з 2018 року, коли було створено Український фонд стартапів [2], ситуація у сфері фінансування стартап-ініціатив, поступово почала змінюватися. Ця державна інституція, як зазначається

на її офіційному веб-сайті, допомагає інноваційним проєктам і технологічним стартапам залучати необхідні кошти на ранніх етапах. За всі п'ять років своєї роботи цей Фонд профінансував 380 команд стартапів на загальну суму, що перевищує 8,7 млн. доларів США [2]. Загалом, Український фонд стартапів не лише сприяє формуванню позитивного інвестиційного іміджу tech-індустрії України за кордоном, але й виступає справжнім драйвером розвитку національної стартап-екосистеми, сутність та особливості функціонування якої пропонуємо розглянути далі.

Згідно із визначенням компанії «Startup Commons», така екосистема – це не що інше, як сукупність фізичних осіб, стартапів на різних етапах їх розвитку і різноманітних організацій, які взаємодіють між собою і створюють сприятливе середовище для зростання, масштабування і успіху стартапів [3]. При цьому основними джерелами продуктивності стартап-екосистем можуть бути, насамперед, наступні: якість інститутів (регулювання і базові умови для інновацій); якість учасників (компетенція і навички); якість зв'язків (створення мереж і розвиток відповідних організаційних форм).

У світі існує ціла низка платформ, які поєднують між собою ключових учасників стартап-екосистем. Зокрема, у даному контексті мова йде про платформи міжнародного рівня (ScaleUp EU, F6S, EuroQuity, AngelList, OurCrowd, FundersClub) і платформи на рівні ЄС (Startup Europe Partnership (SEP), Business Angels Europe, Startup Europe University Network, SE Unicorn Forum, Next Generation European DIN Network), діяльність яких пов'язана з тим, щоб постійно спрямовувати необхідні інвестиції на розвиток стартап-екосистем [4].

У ході проведення даного дослідження нами було виявлено, що протягом останнього десятиліття глобальна стартап-екосистема пережила безпрецедентну траєкторію зростання: все більша кількість стартапів привертає до себе увагу з боку інвесторів і отримує належне фінансування найкращих ініціатив. Згідно зі звітом «Global Startup Ecosystem Index 2023», який нещодавно було опубліковано дослідницьким центром «StartupBlink» Україна посіла 49 місце [5] у списку 100 країн світу із найбільш потужними стартап-екосистемами, і цей результат вже можна вважати досить вагомим.

Грунтовний аналіз основних результатів даного рейтингу дозволяє нам стверджувати, що переважна більшість стартап-екосистем, зазвичай, має конкретну галузеву чи технологічну орієнтацію, яка відображає їх основні конкурентні переваги і весь накопичений протягом багатьох десятиліть досвід регіону, у якому вони розташовані. Іншими словами, в основу розвитку окремих стартап-екосистем можуть

бути покладені такі сучасні технології, як штучний інтелект, блокчейн, біотехнології, Інтернет речей тощо. Така спеціалізація дозволяє розвивати цільові структури підтримки, що відповідають конкретним потребам стартапів, які працюють у цих сферах, сприяючи більш цілеспрямованому зростанню та впровадженню інновацій.

У лютому 2023 року Європейська Бізнес Асоціація спільно з Global Business for Ukraine та Ukraine Invest презентувала оновлену версію Інвестиційної карти України [6], яка не лише надає потенційним інвесторам всю необхідну інформацію про наявні інвестиційні можливості у кожному регіоні нашої держави, але й можливість залишити відповідну заявку у разі зацікавленості. Цікаво, що у цій версії карти з'явився розділ «Українська інвестиційна платформа стартапів», у межах якого представлено чимало відкритих до співпраці стартапів.

В умовах війни Україна швидко перетворилася на один великий хакатон, де не лише у багатьох містах, які постраждали від руйнівних дій з боку РФ, але й безпосередньо на полі бою повсякчас виникають численні технологічні проблеми, і підприємства та стартап-команди активно працюють над розробкою інноваційних tech-рішень, здатних наблизити перемогу. Водночас, наша держава стала справжнім тестовим майданчиком для великої сукупності бізнес-рішень: чого лише вартує перебудова існуючого логістичного ланцюга для постачання палива та інших видів продукції, чи забезпечення стабільної онлайн-роботи банків та сервісів «Дія» в умовах постійних кіберзагроз. Відтак, не дивно, що на саміті в Давосі 2022 року нашу державу назвали «цифровим тигром Європи», адже постійні інвестиції у розвиток IT-сектору економіки створюють всі необхідні передумови для розвитку і масштабування значної кількості технологічних стартапів.

Найбільші шанси на отримання фінансування сьогодні мають стартап-команди, які зосереджують свою увагу на розвитку таких важливих напрямів, як: «defense tech», і це цілком очевидно, адже нашій країні сьогодні, як ніколи раніше, потрібні якісні smart-продукти та послуги військового призначення. Чимало стартап-команд пропонує цікаві проекти у сфері ШІ, «fin-tech», «bio-tech», і вони, безумовно, заслуговують на увагу з боку потенційних інвесторів та держави.

Як підсумок, вважаємо за доцільне зазначити, що будь-яка сучасна стартап-екосистема сприяє формуванню нових ідей, бізнес-ініціатив та рішень, які можуть не лише докорінним чином змінити традиційні сфери економіки, але й покращити якість життя мільйонів людей у різних куточках нашої планети. Протягом останнього десятиліття українська стартап-екосистема зазнала значних змін, вона стала більш стійкою у технологічній сфері перед важливими викликами сьогодення.

Література:

1. Global Innovation Index 2023. Innovation in the face of uncertainty. World Intellectual Property Organization. 2023. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2023/index.html (date of application: 01.03.2024).
2. Український фонд стартапів: офіційний веб-сайт. URL: <https://usf.com.ua/about-usf/> (дата звернення: 02.03.2024).
3. What is Startup Ecosystem? Startup Commons. URL: <https://www.startupcommons.org/what-is-startup-ecosystem.html> (date of application: 01.03.2024).
4. Finland, Estonia, and Lithuania are in top 20, Ukraine ranks 49th – Startao Ecosystem Report – 2023. AIN-tech. 2023. URL: <https://ain.capital/2023/05/30/startup-ecosystem-report-2023/> (date of application: 04.03.2024).
5. Інноваційні екосистеми для стартапів: ключові складові успіху. EU4Digital. 2020. URL: <https://eufordigital.eu/uk/innovation-ecosystems-for-start-ups-highlighting-the-key-ingredients-for-success/> (дата звернення: 02.03.2024).
6. Асоціація презентувала оновлену Інвестиційну карту України. European Business Association. 2023. URL: <https://eba.com.ua/asotsiatsiya-prezentovala-onovlenu-investytsijnu-kartu-ukrayiny/> (дата звернення: 01.03.2024).

РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Вербицька Г.А., кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-3212-7392>

Органи публічного управління відповідають за формування інноваційної політики держави, реалізацію інноваційних стратегій розвитку, забезпечення безпеки громадян та країни в цілому. Управління інноваційним потенціалом підприємств вимагає від уряду та інших публічних органів активної ролі у формуванні та реалізації політики підтримки наукових досліджень, реалізації технологічних інновацій та створенні сприятливих умов для розвитку стартапів, малого та середнього бізнесу. Публічні органи управління повинні діяти як катализатори інноваційних процесів в Україні.

Поняття «інноваційний потенціал» отримало свій розвиток на початку 80-х років ХХ ст. Сьогодні найчастіше категорія «інноваційний потенціал», як і «потенціал» загалом, ототожнюється із ресурсами або їх

БЕСЕДИНА М.В.	
Характерні особливості забезпечення інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки України	463
ВУСНKOVA O.O.	
Trend analysis of financial technology development.....	469
БІЛОУСЬКО P.C.	
Аспекти інноваційного розвитку України	472
БОГАШКО O.A.	
Концепція платформ відкритих інновацій як формат інклюзивної інноваційної політики.....	475
БУДЯКОВА O.Ю.	
Аспекти біоекономіки у фармацевтичній галузі	478
БУЛАХ I.I.	
Інновації сфери фінансових послуг в період воєнного часу	482
ВАСИЛЬЧЕНКО M.I.	
Розвиток стартап-екосистеми України: нові виклики та можливості в контексті останніх цифрових перетворень	485
ВЕРБИЦЬКА Г.А.	
Роль публічного управління у розвитку інноваційного потенціалу підприємств та забезпеченні національної безпеки України.....	488
ВІННІКОВА В.В., ЯНО А.	
Управління економічною безпекою аграрних підприємств.....	490
ВИКЛЮК M.I.	
Концептуальні засади інвестиційно-інноваційної безпеки регіону.....	494
ВІННІКОВА В.В., АНТОНЕЦЬ Д.	
Інноваційна політика підприємств агропромислового комплексу	498
ГАНЗЮК С.М.	
Фінансовий портфель інноваційного розвитку країни.....	502

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

**Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної конференції**

Частина 1

Державний біотехнологічний університет

Відповідальна за випуск *Ю.М. Сагачко*

Редактори: *А.М. Яцун, В.М. Нагаєв*

Підписано до друку 25.03.2024.

Формат 60 × 84 1/16. Папір офсетний.

Гарнітура Garamond. Офсетний друк.

Умовн. друк. арк. – 43,3. Наклад – 300 прим.

Видавництво ТОВ «Стильна типографія»
61002, м. Харків, вул. Чернишевська, 28 А

Тел.: (057) 754-49-42

E-mail: zebra-zakaz@mail.ru

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ДК № 4863 від 12.03.2015 р.